

GOGME

**“HET - AAN (COLLECTIEF) LEREN ONTLEEND - VERMOGEN DAT EEN
PERSOON OF GROEP IN STAAT STELT OM TE BEPALEN WAT ER GEDACHT
EN GEDAAN MOET WORDEN, HOE DAT MOET GEBEUREN EN WAARMEE.”**

DEZE EN ANDERE PUBLICATIES OP DE WEBSITE WWW.CRISIS-GOGME.NL MOGEN VRIJ WORDEN
GEBRUIKT ONDER VOORWAARDE VAN BRONVERMELDING. JE KUNT CONTACT MET MIJ OPNEMEN
VIA INFO@CRISIS-GOGME.NL.

1

GOGME (G) = f[I.EVO]

- Informatie:
  - De mate waarin de leden van een collectief theoretisch bekend zijn met het domein waarbinnen de besturende, ondersteunende of operationele activiteit speelt, en de mate waarin zij die context- en taakrelevante informatie uitwisselen en combineren binnen dat collectief.
- Ervaringen:
  - De mate waarin de leden van een collectief praktisch vertrouwd zijn met het domein waarbinnen de besturende, ondersteunende of operationele activiteit speelt (het [on]bewust [on]bekwaam zijn), en de mate waarin zij die context- en taakrelevante ervaringen inzetten binnen dat collectief.
- Vaardigheden:
  - De mate waarin de leden van een collectief praktisch vertrouwd zijn met de processen die voor de uitvoering van de besturende, ondersteunende of operationele activiteit van belang zijn, en de mate waarin zij die context- en taakrelevante (endogene en exogene) vaardigheden inzetten binnen dat collectief.
- Oriëntaties:
  - De mate van (open, sociale, rationale en/of zelfreferentiële) vooringenomenheid waarmee de leden van een collectief waarnemen en oordelen en de mate waarin zij binnen dat collectief die oriëntaties inzetten bij het ordenen van hun activiteiten.

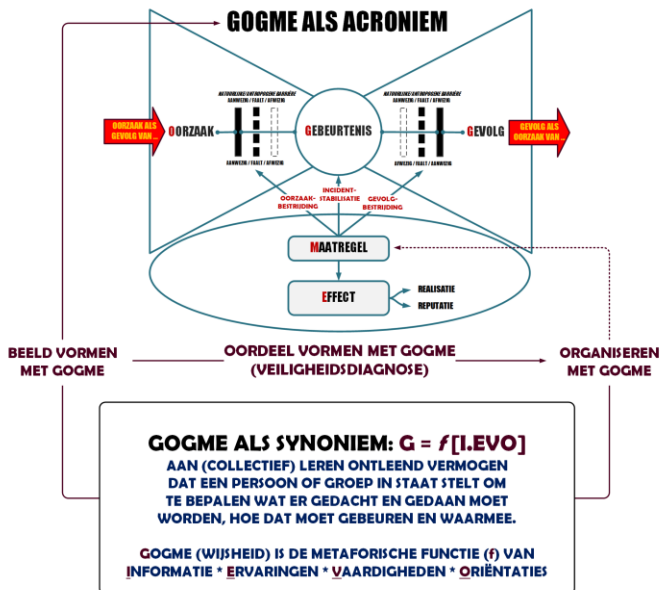
De vier gogme-componenten zijn ontleend aan de inzichten van Weggeman (1997), Sveiby (1998) en van Dinten (2003).

2

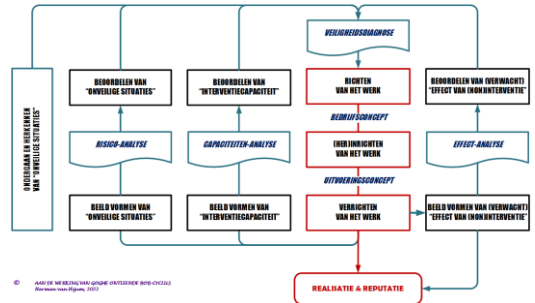
2

1

DE WERKING VAN GOGME

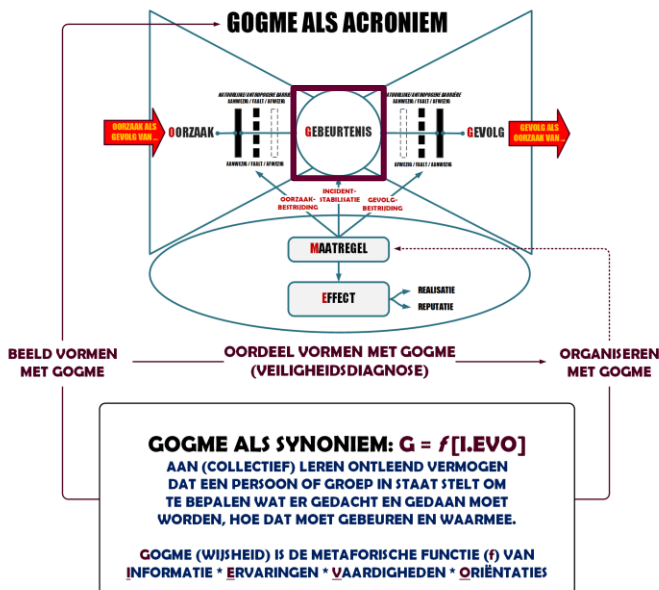
© WERKING VAN GOGME (Herman van Hijum, 2022)
 METAFORISCHE FUNCTIE VAN GOGME ONTLEEND AAN WEGGEMAN, SVEIBY EN VAN DINTEN

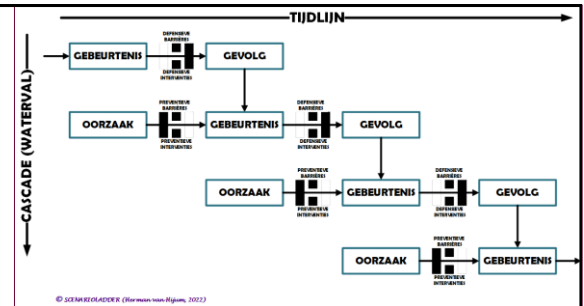
Betekenisgeving is volgens van Dinten de manier waarop je samenhang geeft aan verschijnselen bij waarnemen en oordelen, of hoe je activiteiten ordent als je organiseert.

Die manier wordt hier geduid met de term *gogme* dan *Bargoens* is voor *wijsheid*. Als acroniem verwijst *gogme* naar de kernelementen van een veiligheidsdiagnose: gebeurtenis, oorzaak, gevolg, maatregel en effect.

DE WERKING VAN GOGME

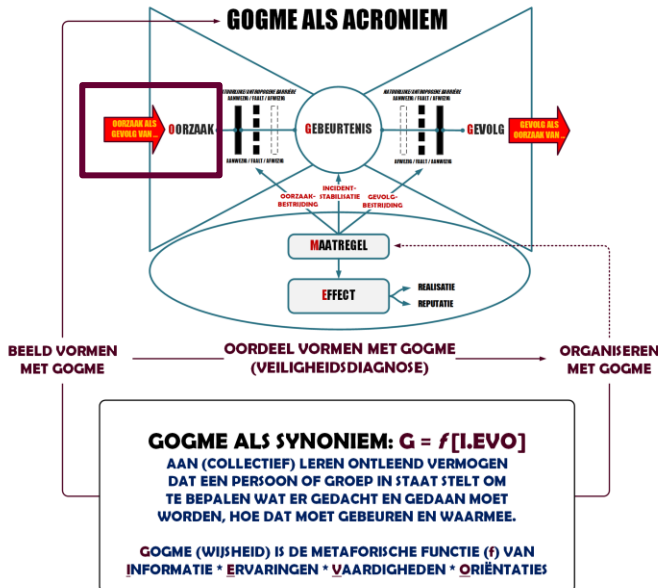
© WERKING VAN GOGME (Herman van Hijum, 2022)
 METAFORISCHE FUNCTIE VAN GOGME ONTLEEND AAN WEGGEMAN, SVEIBY EN VAN DINTEN

De gebeurtenis is de situatie waarin dan, daar, in die omgeving en onder die omstandigheden een of meer vitale belangen van de samenleving worden bedreigd of aangetast.

Wat binnen een reeks (evoluerende) verschijnselen door de een als gebeurtenis wordt gedefinieerd, kan door de ander juist als oorzaak of gevolg worden gedefinieerd. Kernvraag is wie de 'definitie van de situatie' bepaalt die dwingt of uitnodigt tot het wel of niet treffen van maatregelen.

DE WERKING VAN GOGME

© WERKING VAN GOGME (Herman van Huijsum, 2022)
 METAFORISCHE FUNCTIE VAN GOGME ONTLEEND AAN WEGGEMAN, SVEIBY EN VAN DINTEN

Vanuit de idee dat ‘alles in wisselwerking ontstaat’ (van Dinten) kunnen de volgende oorzaken onderscheiden worden:

Natuurlijke oorzaak:

geologische, hydrologische, atmosferische, biologische gevaren.

Toestand als oorzaak:

gevaren die besloten liggen binnen een sociale, technologische, economische, ecologische, politieke, juridische, ethische, demografische of andere toestand die in wisselwerking is ontstaan.

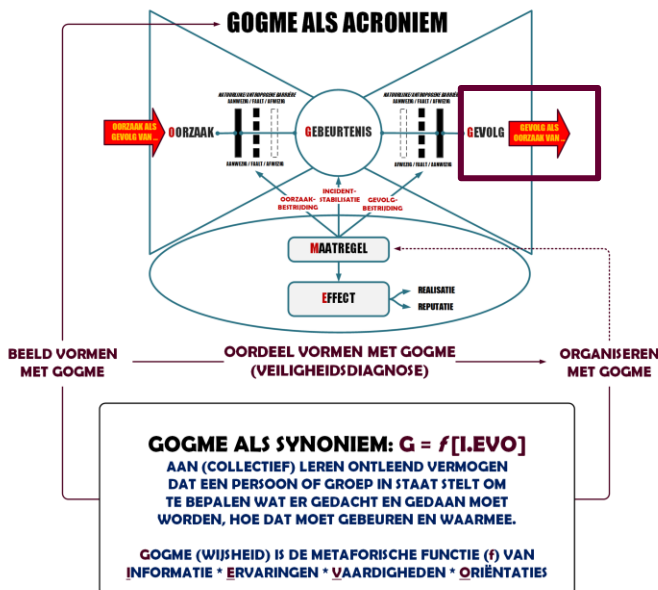
Menselijke (antropogene) oorzaak:

gevaren die besloten liggen in de (collectieve) gesteldheid of oriëntatie waarmee een persoon of groep personen dan, daar, en onder die omstandigheden in wisselwerking is/zijn in en met hun (werk)omgeving.

- human error (slips, lapses, mistakes, violations)
- boosaardig handelen

Let op: beschouwd vanuit cascade is een oorzaak het gevolg van een eerdere gebeurtenis.

DE WERKING VAN GOGME

© WERKING VAN GOGME (Herman van Huijsum, 2022)
 METAFORISCHE FUNCTIE VAN GOGME ONTLEEND AAN WEGGEMAN, SVEIBY EN VAN DINTEN

In het recht is veiligheid geordend in vitale belangen van de samenleving:

Internationale rechtsorde:

Dit vitaal belang heeft zich geëvolueerd van de bescherming van het NL grondgebied, via de bescherming van het NAVO-grondgebied naar de handhaving van de internationale vrede en veiligheid conform het Handboek van de VN.

Nationale rechtsorde:

De in het recht geordende samenleving in het algemeen en de openbare orde en democratische rechtsorde in het bijzonder.

Openbare veiligheid:

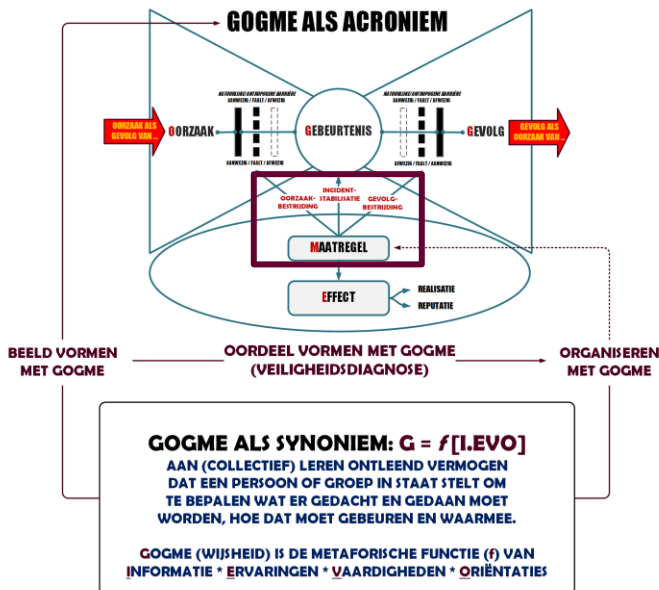
De (fysieke) integriteit van mens; have & goed en leefomgeving (milieu/natuur).

Economische veiligheid:

De continuïteit van de productie, distributie en consumptie van producten en diensten, waaronder diensten van algemeen economisch belang.

Let op: beschouwd vanuit cascade is een gevolg de oorzaak van een volgende gebeurtenis.

DE WERKING VAN GOGME

De term maatregel is een containerbegrip voor het, dan, daar, in die omgeving en onder die omstandigheden, verbinden van capaciteit (mensen, middelen en methoden om die middelen te gebruiken) aan oorzaakbestrijding, incidentstabilisatie en gevolgbestrijding.

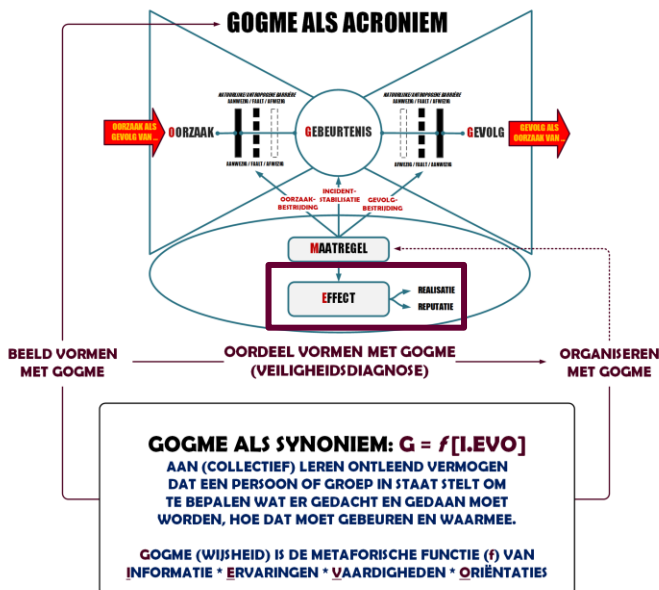
In beginsel is daarbij - tegen de achtergrond van de bestuurlijke netwerkkaarten (NIPV) - sprake van de volgende prioriteiten:

- Beschermen van mensen;*
- Stabiliseren van de gebeurtenis;*
- Beschermen van have & goed;*
- Beschermen van de leefomgeving;*
- Vergaren van bewijzen;*
- Beschermen van de vitale infrastructuur.*

Let op: bij de keuze van maatregelen is soms sprake van een duivels dilemma: wegen de effecten van maatregelen op tegen de gevolgen van de gebeurtenis zelf? Niets doen is ook een optie!

© WERKING VAN GOGME (Herman van Huijum, 2022)
 METAFORISCHE FUNCTIE VAN GOGME ONTLEEND AAN WEGGEMAN, SVEIBY EN VAN DINTEN

DE WERKING VAN GOGME

De term effect verwijst naar de realisatie van incident- en crisisbeheersing. Daarbij is het begrip legitimiteit relevant:

- doeltreffendheid & doelmatigheid (waaronder “maatschappelijke kosten”);
- rechtmatigheid (ABBB);
- responsiviteit.

Let op: een maatregel kan een ongewenst effect hebben op een of meer vitale belangen van de samenleving; de maatregel als oorzaak van onveiligheid.

Aan de realisatie van veiligheidsbeleid verbindt de omgeving een reputatie.

Let op: bij verwijtbaar handelen voor, tijdens of na een maatschappelijk relevante en vooral mediagenieke gebeurtenis kan ‘de pleuris’ uitbreken.

© WERKING VAN GOGME (Herman van Huijum, 2022)
 METAFORISCHE FUNCTIE VAN GOGME ONTLEEND AAN WEGGEMAN, SVEIBY EN VAN DINTEN